

Ποιο δίκαιο θα εφαρμοσθεί; - Κύπρος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- 1 Πηγές δικαίου
  - 1.1 Εθνικοί κανόνες
  - 1.2 Πολυμερείς διεθνείς συμβάσεις
  - 1.3 Κύριες διμερείς συμβάσεις
- 2 Εφαρμογή των κανόνων που διέπουν τη σύγκρουση νόμων
  - 2.1 Υποχρέωση του δικαστή να εφαρμόζει τους κανόνες σχετικά με τη σύγκρουση νόμων αυτεπαγγέλτως
  - 2.2 Παραπομπή
  - 2.3 Μεταβολή του συνδετικού στοιχείου
  - 2.4 Εξαιρέσεις από την κανονική εφαρμογή των κανόνων σχετικά με τη σύγκρουση νόμων
  - 2.5 Απόδειξη αλλοδαπού δικαίου
- 3 Κανόνες σύγκρουσης νόμων
  - 3.1 Συμβατικές ενοχές και δικαιοπραξίες
  - 3.2 Εξωσυμβατικές ενοχές
  - 3.3 Προσωπική κατάσταση, ζητήματα που συνδέονται με την οικογενειακή κατάσταση (επώνυμο, κατοικία, ικανότητα)
  - 3.4 Θεμελίωση νομικής σχέσης μεταξύ γονέα και τέκνου, συμπεριλαμβανομένης της υιοθεσίας
    - 3.4.1 Θεμελίωση νομικής σχέσης μεταξύ γονέα και τέκνου
    - 3.4.2 Υιοθεσία
  - 3.5 Γάμος, ελεύθερη συμβίωση, συγκατοίκηση, άλλες σχέσεις συμβίωσης, διαζύγιο, δικαστικός χωρισμός, υποχρεώσεις διατροφής
    - 3.5.1 Γάμος
    - 3.5.2 Ελεύθερη συμβίωση, συγκατοίκηση, άλλες σχέσεις συμβίωσης
    - 3.5.3 Διαζύγιο και δικαστικός χωρισμός
    - 3.5.4 Υποχρεώσεις διατροφής
  - 3.6 Περιουσιακές σχέσεις των συζύγων
  - 3.7 Διαθήκες και κληρονομική διαδοχή
  - 3.8 Ακίνητη περιουσία
  - 3.9 Αφερεγγυότητα

1 Πηγές δικαίου

1.1 Εθνικοί κανόνες

Σε περίπτωση προσφυγής στο Δικαστήριο σε διασυνοριακή υπόθεση, οι κανόνες περί εφαρμοστέου δικαίου που εφαρμόζονται στην Κύπρο είναι κυρίως αυτοί που προνοούνται από το Κοινοτικό Δίκαιο και συγκεκριμένα, τους Κανονισμούς 593/2008 (Ρώμη I) αναφορικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές, 864/2007 (Ρώμη II) σε σχέση με το εφαρμοστέο δίκαιο σε εξωσυμβατικές ενοχές.

Περαιτέρω, τα Κυπριακά Δικαστήρια αντλούν καθοδήγηση από τη νομολογία των Κυπριακών Δικαστηρίων, καθότι δεν υπάρχει σχετική εθνική νομοθεσία ή κωδικοποιημένοι κανόνες. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει σχετική κυπριακή νομολογία, τα Δικαστήρια εφαρμόζουν το Αγγλικό Κοινοδικαίο δυνάμει του άρθρου 29(1)(γ) του Περί Δικαστηρίων Νόμου, Ν.14/60.

1.2 Πολυμερείς διεθνείς συμβάσεις

Η Σύμβαση της Χάγης της 1ης Ιουλίου 1985 περί του Νόμου που εφαρμόζεται σε Εμπιστεύματα και περί της Αναγνώρισης Αυτών, η οποία κυρώθηκε στην Κυπριακή Δημοκρατία με τον Κυρωτικό Νόμο 15(III) του 2017.

1.3 Κύριες διμερείς συμβάσεις

Δεν ισχύει.

2 Εφαρμογή των κανόνων που διέπουν τη σύγκρουση νόμων

2.1 Υποχρέωση του δικαστή να εφαρμόζει τους κανόνες σχετικά με τη σύγκρουση νόμων αυτεπαγγέλτως

Ο Δικαστής δεν έχει υποχρέωση να εφαρμόζει τους εν λόγω κανόνες αυτεπαγγέλτως. Το ζήτημα εγείρεται μόνο από διάδικο, ο οποίος θα πρέπει να αποδείξει επιτυχώς με μαρτυρία ότι το αλλοδαπό δίκαιο πρέπει να υπερισχύσει έναντι του ημεδαπού. Σε περίπτωση που το Δικαστήριο δεν ικανοποιηθεί, θα εφαρμόσει το Κυπριακό δίκαιο.

Καθότι η ως άνω πρακτική αποτελεί θέμα μαρτυρίας και διαδικασίας, παραμένει αναλλίωτη από τους Κοινοτικούς Καν.593/2008 και 864/2007 που αναφέρονται πιο πάνω.

2.2 Παραπομπή

Οι Καν.593/2008 και 864/2007 δεν επιτρέπουν την εφαρμογή του δόγματος της παραπομπής (*renvoi*). Στις περιπτώσεις όμως εκείνες που δεν καλύπτονται από τους Κανονισμούς, ο κανόνας της παραπομπής δύναται να προκύψει, ως ακολούθως:

Το Δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί υπόθεση στην οποία προκύπτει ότι θα πρέπει να εφαρμοστεί το αλλοδαπό δίκαιο δύναται, είτε να εφαρμόσει μόνο τους εσωτερικούς εθνικούς κανόνες του αλλοδαπού δικαίου, είτε να εφαρμόσει το αλλοδαπό δίκαιο στο σύνολό του συμπεριλαμβανομένων και των διεθνών κανόνων που αυτό εφαρμόζει.

Η δυσκολία που ανακύπτει στη δεύτερη περίπτωση επαφίεται στο γεγονός ότι οι κανόνες περί εφαρμοστέου δικαίου που ισχύουν στο αλλοδαπό νομικό σύστημα ενδεχομένως να παραπέμπουν τον Δικαστή στο Κυπριακό δίκαιο, το οποίο και θα πρέπει να εφαρμόσει (παραπομπή). Σε τέτοια περίπτωση, το Δικαστήριο έχει δύο επιλογές. Είτε θα αποδεχτεί τον "κανόνα της παραπομπής" και θα εφαρμόσει το Κυπριακό δίκαιο (θεωρία της "μερικής παραπομπής"), είτε θα τον απορρίψει και θα εφαρμόσει το αλλοδαπό δίκαιο στην ολότητά του ("ολική παραπομπή").

2.3 Μεταβολή του συνδετικού στοιχείου

Για σκοπούς αποφυγής οποιουδήποτε προβλήματος που ενδέχεται να προκύψει από τη μεταβολή του συνδετικού στοιχείου (για παράδειγμα, τόπος κατοικίας, χώρος στον οποίο η κινητή ιδιοκτησία ή το εμπίστευμα έχει μεταφερθεί κ.λ.π.), ο κανόνας που φορά στο εφαρμοστέο δίκαιο ίθισται να καθορίζει τον χρόνο όπου το συνδετικό στοιχείο εντοπίζεται. Ως παράδειγμα αναφέρεται το άρθρο 7 της Σύμβασης της Χάγης της 1ης Ιουλίου 1985 αναφορικά με τα εμπιστεύματα.

2.4 Εξαιρέσεις από την κανονική εφαρμογή των κανόνων σχετικά με τη σύγκρουση νόμων

Το αλλοδαπό δίκαιο δεν εφαρμόζεται, ακόμα και σε περίπτωση που οι κανόνες περί εφαρμοστέου δικαίου επιβάλλουν την εφαρμογή του, εάν η εφαρμογή του προσκρούει προς τη δημόσια τάξη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Νομολογιακά έχει καθοριστεί ότι ο όρος "δημόσια τάξη" περιλαμβάνει τις ουσιώδεις αρχές της διακιοσύνης και τα δημόσια ήθη (*Pilavachi & Co Ltd v. International Chemical Co Ltd (1965) 1 CLR 97*).

Το αλλοδαπό δίκαιο δεν εφαρμόζεται, επίσης, σε ότι αφορά τέλη, φόρους και φορολογία.

2.5 Απόδειξη αλλοδαπού δικαίου

Εφαρμόζεται ο κανόνας που διαμορφώθηκε στην υπόθεση *Royal Bank of Scotland plc v. Geodrill Co Ltd and Others (1993) 1 JSC 753*, σύμφωνα με τον οποίο ο διάδικος που ισχυρίζεται ότι στην υπόθεσή του δέον να εφαρμοστεί συγκεκριμένο αλλοδαπό δίκαιο, θα πρέπει να θέσει τέτοιο ισχυρισμό και στη συνέχεια να προσαγάγει μαρτυρία εμπειρογνώμονα για να τον αποδείξει. Εάν το

Δικαστήριο δεν ικανοποιηθεί από τη μαρτυρία αυτή ή κανείς εκ των διαδίκων δεν προβάλλει τέτοιο ισχυρισμό, θα υπερισχύσει το κυπριακό δίκαιο.

3 Κανόνες σύγκρουσης νόμων

3.1 Συμβατικές ενοχές και δικαιοπραξίες

Ο Κανονισμός 593/2008 (Ρώμη Ι) εφαρμόζεται σε όλες τις συμβατικές ενοχές και δικαιοπραξίες στις οποίες εγείρεται ζήτημα εφαρμοστέου δικαίου.

3.2 Εξωσυμβατικές ενοχές

Στις πλείστες περιπτώσεις εφαρμόζεται ο Κανονισμός 864/2007 (Ρώμη ΙΙ), ο οποίος προνοεί, ως γενικό κανόνα, ότι θα εφαρμόζεται το δίκαιο του μέρος στο οποίο έχει προκύψει η ζημιά (lex loci damni), ανεξαρτήτως της χώρας ή των χωρών στις οποίες οι έμμεσες συνέπειες θα μπορούσαν να επέλθουν. Ο Κανονισμός, επίσης, περιλαμβάνει ειδικούς κανόνες για καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου σε ειδικούς τύπους εξωσυμβατικών ενοχών, όπως ο αθέμιτος ανταγωνισμός και η ευθύνη λόγω ελαττωματικού προϊόντος.

Όσο αφορά τα εμπιστεύματα, εφαρμόζεται ο Νόμος που Εφαρμόζεται σε Εμπιστεύματα και περί της Αναγνώρισης Αυτών (Κυρωτικός) του 2017, Ν.15(ΙΙΙ)/2017, ο οποίος κυρώνει τη Σύμβαση της Χάγης του 1985. Σύμφωνα με τον Κυρωτικό Νόμο και τη Σύμβαση, το δίκαιο που θα εφαρμοστεί είναι αυτό που έχει επιλέξει ο εμπιστευματοδόχος. Σε αντίθετη περίπτωση, θα εφαρμοστεί το δίκαιο με το οποίο το εμπίστευμα είναι πιο στενά συνδεδεμένο.

3.3 Προσωπική κατάσταση, ζητήματα που συνδέονται με την οικογενειακή κατάσταση (επώνυμο, κατοικία, ικανότητα)

Επώνυμο

Για τον καθορισμό του επωνύμου εφαρμόζεται ο περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων Νόμο, Ν.216/90. Σύμφωνα με το Ν.216/90, το επώνυμο τέκνου προσδιορίζεται με κοινή δήλωση των γονέων του μέχρι και τρεις μήνες από τη γέννηση του. Σε περίπτωση παράλειψης να προβούν σε τέτοια δήλωση, το τέκνο λαμβάνει το επώνυμο του πατέρα του. Όσο αφορά τέκνο που έχει γεννηθεί εκτός γάμου, αυτό λαμβάνει το επώνυμο της μητέρας του εκτός αν έχει αναγνωρισθεί από τον πατέρα του ή μέχρις ότου αναγνωρισθεί από τον πατέρα του.

Κατοικία

Η κατοικία προσώπου καθορίζεται από τον περί Διαθηκών και Διαδοχής Νόμο, Κεφ.195, σύμφωνα με τον οποίο κάθε πρόσωπο έχει, σε οποιοδήποτε δεδομένο χρόνο, την κατοικία την οποία απέκτησε κατά τη γέννηση του ("κατοικία της καταγωγής") ή την κατοικία που αποκτήθηκε ή που διατηρείται από αυτό με δική του ενέργεια ("κατοικία της επιλογής").

Σε περίπτωση γνήσιου τέκνου που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια της ζωής του πατέρα του, η κατοικία της καταγωγής του τέκνου, είναι η κατοικία του πατέρα του κατά το χρόνο της γέννησης του τέκνου.

Σε περίπτωση εξώγαμου τέκνου ή τέκνου που γεννήθηκε μετά το θάνατο του πατέρα του, η κατοικία της καταγωγής του τέκνου, είναι η κατοικία της μητέρας του κατά το χρόνο της γέννησης του τέκνου.

Ικανότητα

Όσο αφορά την ικανότητα προσώπου προς σύναψη γάμου, αυτή διέπεται από τον περί Γάμου Νόμο, Ν.104(Ι)/2013, το άρθρο 14 του οποίου καθορίζει ως ανίκανο για σύναψη γάμου πρόσωπο που δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του, ή που είναι ανίκανο κατά το χρόνο τέλεσης του γάμου να αντιληφθεί και να εκτιμήσει την πράξη του ούτως ώστε να συναινέσει στο γάμο, λόγω νοητικής διαταραχής ή ανεπάρκειας, ή λόγω εγκεφαλικής ή άλλης πάθησης ή ασθένειας, ή λόγω εξάρτησης από εξαρτησιογόνες ουσίες.

Ακόμα όμως και σε περίπτωση που τα πρόσωπα ή ένα από αυτά, δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους, θεωρούνται ικανά να συνάψουν γάμο εάν έχουν συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος της ηλικίας τους, ή τα άτομα που ασκούν τη γονική μέριμνα των προσώπων αυτών έχουν δώσει γραπτή συγκατάθεση, ή εάν υπάρχουν σοβαροί λόγοι που να δικαιολογούν τη σύναψη του γάμου. Όπου υπάρχει άρνηση για την παροχή της προαναφερόμενης συγκατάθεσης ή δεν υπάρχει άτομο που να ασκεί τη γονική μέριμνα, το ζήτημα της ικανότητας προς σύναψη γάμου αποφασίζεται από το οικογενειακό Δικαστήριο της Επαρχίας εντός της οποίας το πρόσωπο διαμένει.

Όσο δε αφορά τη δικαιοπρακτική ικανότητα, το άρθρο 11 του περί Συμβάσεων Νόμου, Κεφ.149, καθορίζει ότι ικανός προς το συμβάλλεσθαι είναι όποιος έχει σώες τας φρένες και δεν στερείται της ικανότητας του συμβάλλεσθαι δυνάμει οποιουδήποτε Νόμου. Σε σχέση με έγγαμο πρόσωπο, ο Νόμος προνοεί ότι δεν θεωρείται ανίκανο προς το συμβάλλεσθαι για τον μοναδικό λόγο ότι δεν συμπλήρωσε το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας.

3.4 Θεμελίωση νομικής σχέσης μεταξύ γονέα και τέκνου, συμπεριλαμβανομένης της υιοθεσίας

3.4.1 Θεμελίωση νομικής σχέσης μεταξύ γονέα και τέκνου

Η νομική σχέση μεταξύ γονέα και τέκνου, συμπεριλαμβανομένων της γονικής μέριμνας, της διατροφής και της επικοινωνίας, καθορίζονται από το Κυπριακό δίκαιο και ειδικότερα από τον περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων Νόμο, Ν.216/90.

Εφαρμόζονται, επίσης, οι Κοινοτικοί Κανονισμοί Βρυξέλλες ΙΙα και 4/2009 καθώς, επίσης, η Σύμβαση της Χάγης του 1996 περί της δικαιοδοσίας, του εφαρμοστέου δικαίου, της αναγνώρισης, της εκτέλεσης αποφάσεων και της συνεργασίας αναφορικά με τη γονική μέριμνα και τα μέτρα προστασίας παιδιών, στα θέματα που καλύπτουν.

3.4.2 Υιοθεσία

Σε διαδικασίες υιοθεσίας ενώπιον Κυπριακών Δικαστηρίων, εφαρμόζεται το Κυπριακό δίκαιο ανεξάρτητα από τον διακρατικό χαρακτήρα της υιοθεσίας.

3.5 Γάμος, ελεύθερη συμβίωση, συγκατοίκηση, άλλες σχέσεις συμβίωσης, διαζύγιο, δικαστικός χωρισμός, υποχρεώσεις διατροφής

3.5.1 Γάμος

Τα θέματα σύναψης τέλεσης και ακύρωσης γάμου στην Κύπρο ρυθμίζονται από τον περί Γάμου Νόμο του 2003, Ν.104(I)/2003. Εφαρμόζεται, επίσης, η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για Συναίνεση σε Γάμο, Ελάχιστη Ηλικία για Γάμο και Εγγραφή Γάμων που κυρώθηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία με το Νόμο 16(III)/2003.

3.5.2 Ελεύθερη συμβίωση, συγκατοίκηση, άλλες σχέσεις συμβίωσης

3.5.3 Διαζύγιο και δικαστικός χωρισμός

Το θέμα του διαζυγίου διέπεται από το άρθρο 111 του Συντάγματος, καθώς και από τους περί Απόπειρας Συνδιαλλαγής και Πνευματικής Λύσης του Γάμου Νόμο του 1990, Ν.22/1990, και περί Γάμου Νόμο, Ν.104(I)/2003.

Αναφορικά με την αναγνώριση διαζυγίου και δικαστικού χωρισμού, εφαρμόζεται η Σύμβαση της Χάγης του 1971 περί της Αναγνώρισης Διαζυγίων και Δικαστικών Χωρισμών, η οποία κυρώθηκε στην Κύπρο με το Νόμο 14(III)/1983.

3.5.4 Υποχρεώσεις διατροφής

Υποχρεώσεις διατροφής συζύγων

Σύμφωνα με τον περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των Συζύγων Νόμο Ν.232/1991, ως έχει τροποποιηθεί,

Αν η έγγαμη συμβίωση διακοπεί το Δικαστήριο μπορεί με αίτηση του συζύγου να εκδώσει διάταγμα διατροφής με το οποίο να διατάσσεται ο άλλος σύζυγος να καταβάλλει στον αιτητή διατροφή.

Το δικαίωμα διατροφής μεταξύ πρώην συζύγων ισχύει όταν ο ένας εξ αυτών δεν μπορεί να εξασφαλίσει τη διατροφή του από τα εισοδήματα ή την περιουσία του και:

(α) κατά την έκδοση του διαζυγίου ή κατά το τέλος των χρονικών περιόδων που προβλέπονται πιο κάτω βρίσκεται σε ηλικία ή σε κατάσταση υγείας που δεν του επιτρέπει να αρχίσει ή να συνεχίσει την άσκηση κατάλληλου επαγγέλματος ώστε να εξασφαλίσει από αυτό τη διατροφή του

(β) έχει την επιμέλεια ή φύλαξη ανήλικου ή ενήλικου τέκνου ή άλλου εξαρτώμενου από αυτόν προσώπου, το οποίο λόγω σωματικής ή πνευματικής αναπηρίας αδυνατεί να φροντίζει τον εαυτό του και για αυτό το λόγο εμποδίζεται στην άσκηση κατάλληλου επαγγέλματος

(γ) δεν βρίσκει σταθερή κατάλληλη εργασία ή χρειάζεται κάποια επαγγελματική εκπαίδευση, για χρονικό διάστημα μέχρι και τρία χρόνια από την έκδοση του διαζυγίου

(δ) σε κάθε άλλη περίπτωση, όπου η επιδίκαση διατροφής κατά την έκδοση του διαζυγίου επιβάλλεται από λόγους επιείκειας.

Η διατροφή μπορεί να αποκλειστεί ή να περιοριστεί αν αυτό επιβάλλεται από σπουδαίους λόγους, ιδίως αν ο γάμος είχε μικρή χρονική διάρκεια ή αν ο δικαιούχος βαρύνεται με σοβαρή υπαιτιότητα για τη λύση του γάμου ή τη διακοπή της συμβίωσης ή αν προκάλεσε ο ίδιος τη δυσμενή οικονομική του κατάσταση.

Επίσης, η υποχρέωση διατροφής παύει ή το διάταγμα διατροφής τροποποιείται ανάλογα, όταν το επιβάλλουν οι περιστάσεις.

Υποχρεώσεις διατροφής ανήλικου τέκνου

Σύμφωνα με τον περί Ρυθμίσεως Γονέων και Τέκνων Νόμο, Ν.216/90, η υποχρέωση διατροφής ανήλικου τέκνου βαρύνει τους γονείς από κοινού ανάλογα με τις δυνάμεις τους. Η ως άνω υποχρέωση των γονεών είναι δυνατό να συνεχίσει και μετά την

ενηλικίωση του τέκνου με απόφαση και σχετική δικαστική ρύθμιση, στις περιπτώσεις όπου ειδικές περιστάσεις το επιβάλλουν (π.χ. σε περίπτωση ανικανότητας ή αναπηρίας του τέκνου ή υπηρεσίας της θητείας του στην Εθνική Φρουρά ή φοίτησής του σε εκπαιδευτικό ίδρυμα ή επαγγελματική σχολή).

Το δικαίωμα ανήλικου τέκνου σε διατροφή από τους γονείς του παραμένει έστω και αν έχει περιουσία.

3.6 Περιουσιακές σχέσεις των συζύγων

Εφαρμόζεται το άρθρο 13 του Νόμου 232/1991 που θέτει ως γενικό κανόνα ότι ο γάμος δεν μεταβάλλει την περιουσιακή αυτοτέλεια των συζύγων. Παρόλα αυτά, ο νόμος επιτρέπει στο άρθρο 14 την διεκδίκηση σε περιουσία του άλλου συζύγου σε περίπτωση λύσης ή ακύρωσης του γάμου, νοουμένου ότι ο αιτητής συνέβαλε με οποιοδήποτε τρόπο στην αύξηση της περιουσίας του άλλου συζύγου. Με αγωγή στο Δικαστήριο, ο αιτητής δικαιούται να απαιτήσει την απόδοση του μέρους της αύξησης το οποίο προέρχεται από τη δική του συμβολή.

Η συνεισφορά του ενός συζύγου στην αύξηση της περιουσίας του άλλου τεκμαίρεται ότι ανέρχεται στο ένα τρίτο της αύξησης, εκτός αν αποδειχθεί μεγαλύτερη ή μικρότερη συνεισφορά.

Στην αύξηση της περιουσίας των συζύγων δεν υπολογίζεται ό,τι αυτοί απέκτησαν από δωρεά, κληρονομιά, κληροδοσία ή άλλη χαριστική αιτία.

3.7 Διαθήκες και κληρονομική διαδοχή

Η κληρονομική διαδοχή, αλλά και τα θέματα που αφορούν όλες τις κληρονομικές σχέσεις πλην του τύπου σύνταξης και ανάκλησης μίας διαθήκης, ρυθμίζονται από τον Κανονισμό 650/2012 σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων, την αποδοχή και την εκτέλεση δημοσίων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του Κανονισμού, το εφαρμοστέο δίκαιο δύναται να επιλεγεί από τον διαθέτη της περιουσίας ως το δίκαιο του κράτους του οποίου έχει την ιθαγένεια κατά το χρόνο πραγματοποίησης της επιλογής του ή κατά το χρόνο του θανάτου. Η επιλογή γίνεται με ρητή δήλωση.

Σε περίπτωση ύπαρξης διαθήκης, εφαρμόζεται η Σύμβαση της Χάγης της 5ης Οκτωβρίου 1961 αναφορικά με τις συγκρούσεις των νόμων που αφορούν τον τύπο διατάξεων διαθήκης. Σύμφωνα με το άρθρο 1 της Σύμβασης, η διαθήκη είναι έγκυρη όσο αφορά τον τύπο μόνο αν ο τύπος συντάχθηκε σύμφωνα με το δίκαιο:

- α) του κράτους όπου ο κληρονομούμενος συνέταξε τη διαθήκη
- β) του κράτους της ιθαγένειας του κληρονομούμενου κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης ή του θανάτου του
- γ) του κράτους στο οποίο ο κληρονομούμενος είχε την κατοικία ή τη διαμονή του κατά το χρόνο σύνταξης της διαθήκης ή του θανάτου του
- δ) του κράτους στο οποίο βρίσκονται τα ακίνητα, όταν η διαθήκη αφορά ακίνητα.

3.8 Ακίνητη περιουσία

Αναφορικά με τις ενοχικές σχέσεις που αφορούν την ακίνητη περιουσία, εφαρμόζεται ο Καν.593/2008 (Ρώμη Ι), σύμφωνα με τον οποίον το εφαρμοστέο δίκαιο είναι το δίκαιο που τα μέρη έχουν επιλέξει. Ελλείψει επιλογής των μερών, ισχύει το άρθρο 4 του Κανονισμού που καθορίζει ρητά το εφαρμοστέο δίκαιο ανά περίπτωση.

Όσο αφορά τις εμπράγματα, σύμφωνα με σχετική νομολογία των Κυπριακών Δικαστηρίων, το Δικαστήριο εφαρμόζει τη δοσιδικία του ακινήτου, δηλαδή, το δίκαιο της χώρας στην οποία βρίσκεται η ακίνητη περιουσία (lex situs).

3.9 Αφερεγγυότητα

Το εφαρμοστέο δίκαιο καθορίζεται από τον Κανονισμό 1346/2000 περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας και είναι το δίκαιο του κράτους όπου άρχισε η σχετική διαδικασία.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/08/2018